מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר ולזהות את תשעת חלקי הדיבר הנלמדים במסע: שם עצם, שם תואר, פועל, תואר הפועל, מילת יחס, מילת קישור, כינוי גוף, שם מספר ומילת שאלה
- לתרגל התאמה במין ובמספר בין שם עצם לשם תואר
- לזהות חלקי דיבר שונים בתוך משפט שלם וברצף טקסט
- לתרגל כתיבה עצמאית תוך שימוש מגוון בחלקי הדיבר שנלמדו

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • שם עצם – זיהוי בסיסי

1. ג – ילד
2. ב – מי? מה?
3. ב – תקווה
4. ב – ירושלים
5. א – שולחן

חלק ב' – פרק 1 • שם תואר – התאמה במין ובמספר

1. מעניין
2. חדשה
3. חכמים
4. אדומה
5. מצטיינות

חלק ג' – פרק 1 • שם עצם ושם תואר – כתיבה

1. תשובה חופשית – לבדוק התאמה נכונה במין ובמספר
2. תשובה חופשית

חלק ד' – פרק 2 • פועל – זמנים

1. נכון – הסיומת תי מציינת גוף ראשון יחיד בעבר
2. לא נכון – רצים הוא בזמן הווה, לשון רבים
3. נכון – זו אחת התכונות המגדירות פועל
4. נכון – בהקשר מתאים נלמד הוא עתיד גוף ראשון רבים
5. לא נכון – גם שם עצם כמו ריצה מציין פעולה אך אינו פועל

חלק ה' – פרק 2 • תואר הפועל – השלמה

1. היטב
2. תמיד
3. מהר
4. כאן
5. לא

חלק ו' – פרק 2 • פועל ותואר הפועל – סידור משפטים

1. סדרו למשפט תקין: מהר / רץ / הילד / בבוקר
2. סדרו למשפט תקין: היטב / למדה / התלמידה / אתמול
3. סדרו למשפט תקין: תמיד / שיעורים / עושים / אנחנו / בערב
4. סדרו למשפט תקין: כאן / ישבו / בשקט / הילדים

חלק ז' – פרק 3 • כינוי גוף, שם מספר ומילת שאלה – זיהוי

1. ב – אנחנו
2. א – חמישה
3. א – מתי
4. א – שלישי רבות
5. ב – איפה

חלק ח' – פרק 3 • כינוי גוף – התאמה לגוף

1 – ב (גוף ראשון יחיד)
2 – ה (גוף שני רבים)
3 – ד (גוף שלישי יחידה)
4 – א (גוף ראשון רבים)
5 – ג (גוף שלישי רבים)

חלק ט' – פרק 3 • שם מספר ומילת שאלה – כתיבה

1. תשובה חופשית
2. תשובה חופשית

חלק י' – פרק 4 • מילת יחס ומילת קישור – זיהוי

1. א – עם
2. ב – אבל
3. א – ל + אנחנו
4. ב – תוצאה
5. א – תנאי

חלק י״א – פרק 4 • מילת יחס – נטייה

- 1. לו
- 2. איתי
- 3. שלנו
- 4. אותם
- 5. בגן

חלק י״ב – פרק 4 • מילת קישור – חשיבה

- 1. תשובה חופשית – לבדוק שהקשר הלוגי מתאים למילת הקישור
- 2. מילת יחס מבטאת יחס בין מילים, כמו מקום או שייכות; מילת קישור מחברת בין משפטים או חלקי משפט ומבטאת קשר לוגי

חלק י״ג – פרק 5 • זיהוי חלק הדיבר בתוך משפט

- 1. ב – שם תואר
- 2. ג – תואר הפועל
- 3. ב – מילת יחס
- 4. ב – כינוי גוף
- 5. ב – מילת קישור

חלק י״ד – פרק 5 • התאמה במין ובמספר

- 1 – ג (חכמות)
- 2 – ה (מעניין)
- 3 – ד (חדשות)
- 4 – ב (גבוה)
- 5 – א (מצטיינים)

חלק ט״ו – פרק 5 • סידור משפט מלא

- 1. סדרו למשפט תקין: היפה / בגן / הפרח / גדל
- 2. סדרו למשפט תקין: כי / בבית / נשארנו / ירד / גשם
- 3. סדרו למשפט תקין: שלי / עם / הלכתי / החברה / לקולנוע
- 4. סדרו למשפט תקין: מתי / תגיעו / הביתה / מחר

חלק ט״ז – חזרה מסכמת – זיהוי חלקי דיבר

- 1. ב – שולחן
- 2. ג – אכתוב
- 3. ב – מהר
- 4. ב – איתו
- 5. א – אם
- 6. א – ראשון

חלק י״ז – חזרה מסכמת – כתיבה משולבת

- 1. תשובה חופשית – לבדוק שימוש נכון בכל חלקי הדיבר שהתבקשו
- 2. תשובה חופשית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- לבדוק שהתלמיד/ה מצביע/ה נכון על שם עצם, שם תואר ופועל ומסביר/ה את השאלה המנחה לכל אחד
- לבדוק שההטיה כוללת התאמה נכונה במין (זכר/נקבה) ובמספר (יחיד/רבים)
- לבדוק שהדוגמה למילת יחס מבטאת יחס בין מילים ושהדוגמה למילת קישור מבטאת קשר לוגי בין משפטים

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לפי שלבי המסע באתר: שיעור אחד לפרקים 1-2 (יסודות), שיעור שני לפרקים 3-4 (מתקדמים), ושיעור שלישי לפרק 5 וחזרה מסכמת (בונוס)
- לתלמידים/ות המתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים כקשים ולהתמקד בתרגילי הזיהוי הבסיסיים בלבד
- לתלמידים/ות המתקדמים כדאי להוסיף אתגר: לבקש לכתוב משפטים הכוללים את כל תשעת חלקי הדיבר יחד
- מומלץ לעבור על התרגילים הפתוחים (short/open) יחד בכיתה כדי לבדוק מגוון תשובות אפשריות ולחזק את ההבנה המשותפת

חוברת תרגול – מסע חלקי הדיבר

מסע חלקי הדיבר

· עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – שם עצם ושם תואר
2. פרק 2 – פועל ותואר הפועל
3. פרק 3 – כינוי גוף, שם מספר ומילת שאלה
4. פרק 4 – מילת יחס ומילת קישור
5. פרק 5 – זיהוי חלקי דיבר במשפט והתאמה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – מסע חלקי הדיבר

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת נתרגל את כל חלקי הדיבר. קודם נעשה תרגילים קלים, אחר כך קשים יותר. בסוף יש תרגיל שמסכם הכול.

📖 מילון קטן:

שם עצם	שם של אדם, בעל חיים, חפץ, מקום או רעיון, למשל: ילד, שולחן, אומץ
שם תואר	מילה שמתארת שם עצם ומתאימה לו במין ובמספר, למשל: גבוה, אדומה
פועל	מילה שמציינת פעולה או מצב ומשתנה לפי זמן וגוף, למשל: כתבתי, רצים
תואר הפועל	מילה שמתארת את הפועל – איך, מתי, איפה – ואינה משתנה במין ובמספר, למשל: מהר, אתמול
מילת יחס	מילה שמבטאת יחס בין מילים, למשל: על, עם, ליד, של
מילת קישור	מילה שמחברת בין משפטים או חלקי משפט ומבטאת קשר לוגי, למשל: אבל, כי, לכן
כינוי גוף	מילה שבאה במקום שם עצם, למשל: אני, הוא, אנחנו
שם מספר	מילה שמציינת כמות או סדר, למשל: שלושה, ראשון
מילת שאלה	מילה שפותחת שאלה, למשל: מי, מתי, איפה, למה

1 חלק א׳ – פרק 1 • שם עצם – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מילה היא שם של מישהו או משהו?

א) רץ ב) יפה ג) ילד ד) מהר

2. שם עצם עונה בעיקר על השאלה:

א) איך? ב) מי? מה? ג) מתי? ד) איזה?

3. איזו מהמילים היא שם עצם מופשט (אי אפשר לגעת בו)?

א) שולחן ב) תקווה ג) כיסא ד) ספר

4. איזו מהמילים היא שם עצם פרטי?

א) עיר ב) ירושלים ג) מדינה ד) רחוב

5. לאיזו מהמילים אפשר להוסיף בקלות ה׳ הידיעה?

א) שולחן ב) מהר ג) יפה ד) רצתי

2 חלק ב׳ – פרק 1 • שם תואר – התאמה במין ובמספר

השלימו את המילה החסרה.

1. ספר _____ (מעניין / מעניינת)

2. מחברת _____ (חדש / חדשה)

3. ילדים _____ (חכם / חכמים)

4. שמלה _____ (אדום / אדומה)

5. תלמידות _____ (מצטיין / מצטיינות)

3 חלק ג׳ – פרק 1 • שם עצם ושם תואר – כתיבה

ענו בקצרה.

1. כתבו שלושה משפטים שבכל אחד מהם שם עצם אחד ושם תואר אחד המתאים לו במין ובמספר.

2. בחרו שם עצם מופשט (כמו אהבה, פחד, שמחה) וכתבו לידו שני שמות תואר מתאימים.

4 חלק ד׳ – פרק 2 • פועל – זמנים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הפועל 'כתבתי' הוא בזמן עבר	☐	☐
2	הפועל 'רצים' הוא בזמן עתיד	☐	☐
3	פועל יכול להשתנות לפי זמן ולפי גוף	☐	☐
4	הפועל 'נלמד' יכול להופיע גם בזמן עתיד (אנחנו נלמד)	☐	☐
5	כל מילה שמציינת פעולה היא בהכרח פועל	☐	☐

5 חלק ה׳ – פרק 2 • תואר הפועל – השלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. הוא כתב את השיעור _____ (טוב מאוד)

2. אנחנו מגיעים לבית הספר _____ (בכל יום, ללא יוצא מן הכלל)

3. הילדה רצה _____ (איך? בזריזות)

4. נפגש _____ (איפה? במקום הזה)

5. בניגוד לשם תואר, תואר הפועל _____ משתנה במין ובמספר (כן/לא)

6 חלק ו' – פרק 2 • פועל ותואר הפועל – סידור משפטים

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	סדרו למשפט תקין: תמיד / שיעורים / עושים / אנחנו / בערב
☐	סדרו למשפט תקין: כאן / ישבו / בשקט / הילדים
☐	סדרו למשפט תקין: היטב / למדה / התלמידה / אתמול
☐	סדרו למשפט תקין: מהר / רץ / הילד / בבוקר

7 חלק ז' – פרק 3 • כינוי גוף, שם מספר ומילת שאלה – זיהוי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מהמילים היא כינוי גוף?

א) שולחן ב) אנחנו ג) יפה ד) שלוש

2. איזו מהמילים היא שם מספר?

א) חמישה ב) גבוה ג) הוא ד) איפה

3. איזו מהמילים היא מילת שאלה?

א) מתי ב) רץ ג) טוב ד) שלנו

4. כינוי הגוף 'הן' מתאים לגוף:

א) שלישי רבות ב) ראשון יחיד ג) שני רבים ד) שלישי יחיד

5. מילת השאלה המתאימה לשאלה על מקום היא:

א) מתי ב) איפה ג) למה ד) כמה

8 חלק ח' – פרק 3 • כינוי גוף – התאמה לגוף

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אני	____	**א.** גוף ראשון רבים
2. אתם	____	**ב.** גוף ראשון יחיד
3. היא	____	**ג.** גוף שלישי רבים
4. אנחנו	____	**ד.** גוף שלישי יחידה
5. הם	____	**ה.** גוף שני רבים

9 חלק ט' – פרק 3 • שם מספר ומילת שאלה – כתיבה

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט אחד שיש בו שם מספר אחד ומילת שאלה אחת.

2. כתבו שלוש שאלות שונות הפותחות במילות שאלה שונות (מי, מה, איפה, מתי, למה, איך, כמה).

10 חלק י' – פרק 4 • מילת יחס ומילת קישור – זיהוי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מהמילים היא מילת יחס?

א) עם ב) רץ ג) יפה ד) מהר

2. איזו מהמילים היא מילת קישור?

א) ליד ב) אבל ג) שולחן ד) איפה

3. מילת היחס הנטויה 'לנו' בנויה מ:

א) ל + אנחנו ב) ל + אתם ג) ל + הם ד) ל + אני

4. מילת הקישור 'לכן' מבטאת בעיקר:

א) ניגוד ב) תוצאה ג) תנאי ד) זמן

5. מילת הקישור 'אם' מבטאת בעיקר:

א) תנאי ב) סיבה ג) ניגוד ד) זמן

11 חלק י"א – פרק 4 • מילת יחס – נטייה

השלימו את המילה החסרה.

1. ל + הוא = _____

2. עם + אני = _____

3. של + אנחנו = _____

4. את + הם = _____

5. ב + הגן = _____ (צורה מיודעת)

12 חלק י"ב – פרק 4 • מילת קישור – חשיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שני משפטים שבהם מילת הקישור 'כי' מסבירה סיבה, ושני משפטים שבהם 'אבל' מבטאת ניגוד.

2. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין מילת יחס למילת קישור.

13 חלק י"ג – פרק 5 • זיהוי חלק הדיבר בתוך משפט

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. במשפט 'הילדה הקטנה רצה מהר הביתה' המילה 'הקטנה' היא:

א) שם עצם ב) שם תואר ג) תואר הפועל ד) פועל

2. באותו משפט המילה 'מהר' היא:

א) שם תואר ב) פועל ג) תואר הפועל ד) מילת יחס

3. במשפט 'אנחנו הלכנו עם החברים שלנו לפארק' המילה 'עם' היא:

א) מילת קישור ב) מילת יחס ג) כינוי גוף ד) פועל

4. באותו משפט המילה 'אנחנו' היא:

א) שם עצם ב) כינוי גוף ג) מילת שאלה ד) שם מספר

5. במשפט 'קראתי שלושה ספרים מעניינים כי אהבתי אותם' המילה 'כי' היא:

א) מילת יחס ב) מילת קישור ג) תואר הפועל ד) פועל

14 חלק י"ד – פרק 5 • התאמה במין ובמספר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ילדות	___	**א.** מצטיינים
2. ספר	___	**ב.** גבוה
3. מחברות	___	**ג.** חכמות
4. שולחן	___	**ד.** חדשות
5. תלמידים	___	**ה.** מעניין

15 חלק ט"ו – פרק 5 • סידור משפט מלא

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	סדרו למשפט תקין: שלי / עם / הלכתי / החברה / לקולנוע

☐	סדרו למשפט תקין: מתי / תגיעו / הביתה / מחר
☐	סדרו למשפט תקין: כי / בבית / נשארנו / ירד / גשם
☐	סדרו למשפט תקין: היפה / בגן / הפרח / גדל

16 חלק ט״ז – חזרה מסכמת – זיהוי חלקי דיבר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מהמילים היא שם עצם מוחשי?

א) אומץ ב) שולחן ג) יפה ד) מהר

2. איזו מהמילים היא פועל בזמן עתיד?

א) כתבתי ב) כותב ג) אכתוב ד) כתוב!

3. איזו מהמילים היא תואר הפועל?

א) יפה ב) מהר ג) ילד ד) שלנו

4. איזו מהמילים היא מילת יחס נטויה?

א) עם ב) איתו ג) אבל ד) מתי

5. איזו מהמילים היא מילת קישור המבטאת תנאי?

א) אם ב) לכן ג) אבל ד) כי

6. איזו מהמילים היא שם מספר?

א) ראשון ב) יפה ג) הוא ד) מתי

17 חלק י״ז – חזרה מסכמת – כתיבה משולבת

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקה קצרה (3-4 משפטים) המתארת יום בבית הספר, ושלבו בה לפחות: שם עצם, שם תואר, פועל, תואר הפועל ומילת קישור אחת. סמנו כל חלק דיבר בצבע או בקו.

2. בחרו שלושה חלקי דיבר שלמדתם ושהיה קשה לכם לזהות, והסבירו במילים שלכם איך תזהו אותם בפעם הבאה.

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת לזהות שם עצם, שם תואר ופועל במשפט נתון?

האם אני יודע/ת להטות שם תואר כך שיתאים במין ובמספר לשם העצם?

האם אני מכיר/ה את ההבדל בין מילת יחס למילת קישור ויודע/ת לתת דוגמה לכל אחת?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀